

викладач: Головін О.М. ел. адрес: immandjob040779@gmail.com

група ДК 09-17-КФ,

завдання з дисципліни: «Фінансова діяльність»

**ТЕМА №1. ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФІНАНСОВО-
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

План лекції:

1.1. Економічна сутність та критерії визнання витрат підприємства

1.2. Класифікація витрат підприємства

Контрольні питання:

- визначити поняття витрат підприємства;
- надати класифікацію витрат підприємства;
- визначити поняття операційних витрат підприємства;
- визначити склад операційних витрат підприємства;
- охарактеризувати складові частини операційних витрат підприємства

Матеріал лекції:

1.1. Економічна сутність та критерії визнання витрат підприємства.

Витрати виникають в процесі формування і використання ресурсів для досягнення певної мети. Економічний зміст поняття «витрати» характеризує суму спожитих виробничих факторів, необхідних для здійснення підприємством своєї виробничо-реалізаційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Витрати – це важлива та складна економічна категорія, яка займає особливо вагомим місце в управлінні підприємством. Це пояснюється тим, що витрати мають вирішальний вплив на фінансовий результат функціонування суб'єктів господарювання, застосовуються для визначення цінової політики підприємства, показують рівень технології та організації виробництва, використовуються для оцінки ефективності господарювання шляхом порівняння витрат та результатів діяльності.

Критерії визнання витрат передбачають, що:

-витрати відображаються одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань;

-витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені;

-витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для одержання якого їх здійснено;

-витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображають у витратах того звітного періоду, в якому їх було здійснено;

-якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними звітними періодами.

Не визнаються витратами і не включаються до Звіту про фінансові результати:

-платежі згідно з договорами комісії, агентськими угодами та іншими подібними договорами на користь принципала та ін.;

-попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг;

-погашення одержаних позик;

-інші зменшення активів чи збільшення зобов'язань, що не відповідають ознакам властивим витратам.

Не визнаються витратами й не включаються до звіту про фінансові результати:

-платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо;

-попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг;

-погашення одержаних позик;

-зменшення власного капіталу підприємства в результаті його вилучення або розподілу власниками;

-балансова вартість валюти.

1.2. Класифікація витрат підприємства.

Існує велика різноманітність класифікаційних ознак, які дозволять класифікувати витрати підприємства за різноманітними ознаками. Найчастіше використовується класифікація витрат підприємства на основі Положення (стандарту бухгалтерського обліку 16 «Витрати».

Класифікація витрат підприємства здійснюється у двох напрямках: за видами діяльності та за елементами.

Класифікація витрат за видами діяльності відображає, на що, на які цілі витрачені активи підприємства. Класифікація витрат за елементами показує, що конкретно, які ресурси витрачені.

На рисунку 3.1 відображено види діяльності підприємства, відповідно до яких здійснюється класифікація витрат за видами діяльності.

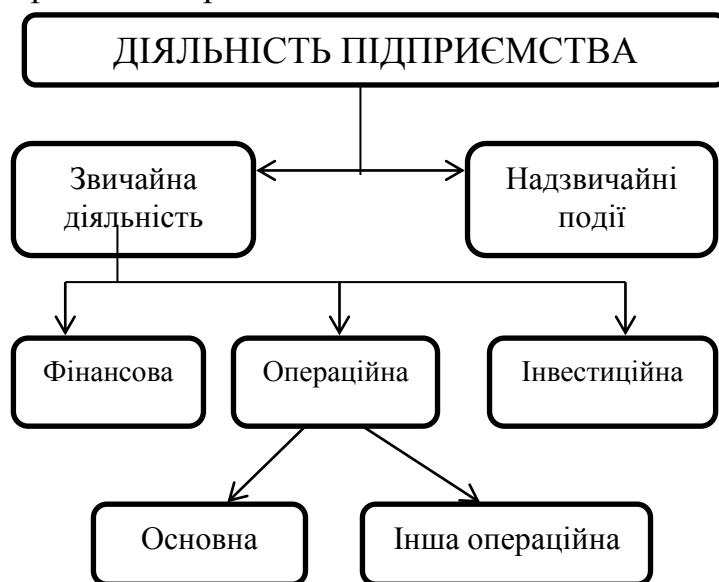

Рис. 1. Напрями діяльності підприємства

Звичайна діяльність – будь-яка діяльність підприємства, а також операції, які забезпечують її або виникають внаслідок здійснення такої діяльності.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю.

Основна діяльність – операції, пов’язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, послуг), що є визначальною метою створення підприємства та забезпечують основну частину його доходу.

Інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також фінансових інвестицій, які є складовою еквівалентів грошових коштів.

Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Надзвичайна діяльність – операції або події, які відрізняються від звичайних і не відбуваються часто або регулярно.

Витрати, пов'язані зі здійсненням операційної діяльності (операційні витрати), включають: собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати.

Елемент витрат представляє собою сукупність економічно однорідних витрат.

За елементами операційні витрати поділяються на матеріальні, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати.

На рисунку 2 представлений взаємозв'язок розглянутих класифікацій витрат операційної діяльності.

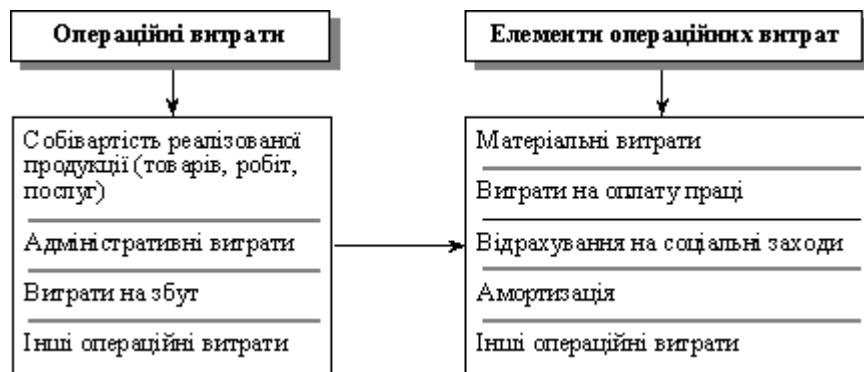

Рис. 2. Структура операційних витрат і їх склад за елементами

До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

До адміністративних витрат відносяться такі загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством:

- загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);

- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;

- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);

- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);

- витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);

- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;

- витрати на врегулювання спорів у судових органах;

- податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);

- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;

- інші витрати загальногосподарського призначення.

Додаткова література:

1. Пастухова В.В. Розвиток теорії та практики фінансового управління в Україні / В.В. Пастухова. Збірник наукових праць. Київ. 2017. №2. С. 25- 30.
2. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий. К.: Издательский дом «Максимум». 2011. 600 с.
3. Соснін О.С., Казарцев В.В. Виробничий і операційний менеджмент: Навч. посібник. К.: ЄУФІМБ. 2014. 147 с.
4. Сафонов Ю. М. Управління потенціалом підприємства: навч. посібник. Одеса: Апрель. 2015. 234 с.
5. Семенов Г.А. Організація і планування на підприємстві: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури. 2013. 528 с.
6. Сергеев И.В. Экономика предприятия: 2-е изд. перераб. и доп. М.: Финансы и статистика. 2014. 304 с.
7. Ситник Г.К. Стратегічне фінансове планування в системі управління підприємством торгівлі. БІЗНЕС ІНФОРМ. №9. 2016. С. 359- 369.
8. Сутність фінансової діяльності: роль та значення інвестицій. Вінницький національний аграрний університет. URL: edu.com.ua
9. Інвестиції: економічна сутність та класифікація. URL: edu.com.ua/
10. Тарасюк Г.М. Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. навчальний посібник. К.: «Каравела». 2014. 432 с.
11. Управління фінансовим станом підприємства / Тарасюк Г.М.: навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2014. 527 с.